

#10

NÁDLER István

NÁDLER ISTVÁN (1938)

Csavarás | Twist, 1976

Akril, vászon | Acrylic on canvas, 80x60,5 cm

Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Nádler I. 1976

Jelezve hátoldalon | Signed on the reverse: Csavarás 1976 XI. 29.

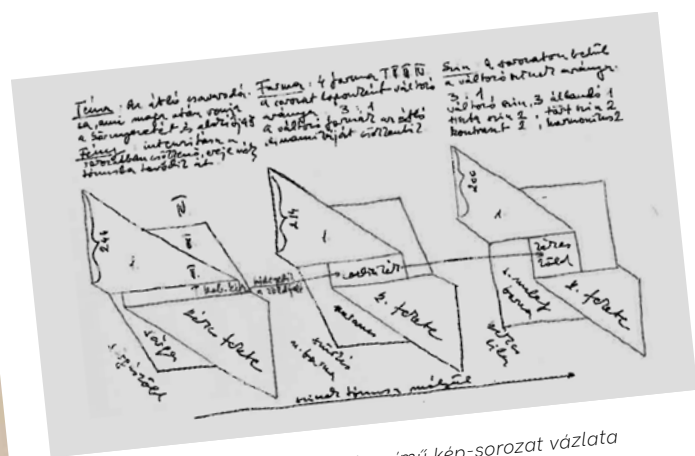
Kezdő ár | Starting price: 7 500 000 Ft | 20 548 EUR

Becsérték: 14 000 000 - 18 000 000 Ft

Estimate: 38 356 - 49 315 EUR

1. Rubik-kigyó

2. A vertikálisból a horizontálisba című kép-sorozat vázlata

1. Ellsworth Kelly: Fehér háromszög feketével, 1976 magángyűjtemény

2. Nicholas Krushenick: Silver liner, 1969 Garth Greenan Gallery, New York

Nádlér István hetvenes években készült műveinek két főszereplője az ún. csavart- és a pasztikus-átló. De miért pont e két geometrikus elem érdekelte Nádlert?

Ne feledjük, hogy ő is a Budapesti Műhely egyik alapító tagja, Bak Imrével és Fajó Jánossal együtt, ahol módszeresen kutatták a formák és színek kapcsolatait, és elsődleges céljuk (feladatuk) volt, hogy a művészetet a műterem falain túl is népszerűsítsék, elérhetővé tegyék, valamint formálják a közönség vizuális látását, érzékenységét. Ennek egyik módja az volt, hogy hajdani és legújabb kompozícióikból szitanyomatokat készítettek, sokszorosították őket. Nádlér maga is sorozatokat kezdett készíteni ebben az időben, és megpróbálta formáit szerkezetes rendbe fogni. Szinte kizárólag azzal foglalkozott, hogy eszköztárát a lehető legminimálisabbra redukálja, és éveken keresztül variálta ugyanazt a motívumot.

A csavart- és pasztikus átló egyaránt olyan paralelogramma-szerű forma, amely elcsúsztatott párhuzamosai révén egyszerre statikus és dinamikus mozgást sugallnak. Nádlér ezek segítségével megkísérli a sík- és térbeli elmozdulásokat végigkövetni.

„Az átló csavarodása, ami maga után vonja a környezetét és alakítja” – írja egyik motívuma elé. A vertikálisból a horizontálisba (1972) című sorozatának vázlatán jól látható, hogy Nádlér

téma, fény (színintenzitás), forma és szín alapján határozta meg kompozícióit. Noha alkotói korszakai közül a színek most jut a legkisebb szerep, poetizáló funkciójáról a festő most sem mondott le. Így keletkezett a *Gyász*-sorozat (1977) és a fehér képek (pl. *Fehér térben*, 1977). Hegyi Lóránd Nádlér e periódusának formai redukción és színexpánzió alapuló térszervezését az amerikai *colour field* (pl. Ellsworth Kelly, Barnett Newman) irányzattal és a triviális, tárgyyszerű emblémákat megjelenítő szignál-művészettel rokonítja (Nicholas Krushenick, Georg Karl Pfahler).¹

A *Csavarás* (1976) című festmény motívuma hasonlít a Rubik-kígyójátékhoz, amelyet névadója 1977-ben talált fel. A kígyó 12-12 sötét és világos egyenlő szárú háromszög alapú hasápból áll, melyek oldalapjuk mentén kapcsolódnak egymáshoz, és origamiszerűen mozgathatóak 90-180-270 fokkal, így az alakzatok variálásának száma 4²³. Nádlér itt is négy „témára” osztotta a képet: a fekete négyzetre és háromszögre, a sárga téglalapra, amely összeköti őket, illetőleg a kétszínű alapsíkra. Mozgását könnyebben tudjuk azonosítani, ha a kígyóéval vetjük össze. Ebben a kétdimenziós színdinamikai rendszerben a teljes síkszerűség ellenére térhatás jön létre, és Nádlert e tér képi konkretizációja foglalkoztatja.

FÖLDES LÉNA

¹ Hegyi Lóránd: Nádlér István. Műcsarnok, Budapest, 63-64.